

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пом.
Конто пост. ш. 143.322.
Адреса для телеграм:
"Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місечно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр., Фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 ш. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-25.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Nihil novi.

Львів, 9. травня 1928.

Польсько-репрезентативна ама-
нідація потрапляє до уряду марш.
Піладського Безпартійний (вірні-
ше: міжпартійний) Блок співпраці
з урядом (коротко: ББСУ) починає
організуватися, себто нацупувати
грунт серед мас на основі своєрід-
ного регіоналізму. Ще перед розпо-
чаттям виборчого періоду почалися
пресові балачки на тему регіоналіз-
му, які вже в ході виборчої акції
„середняв“ об'єднані міністер-
ства внутр. справ до воєводи і ста-
ростів. В намаганні створити зіль-
не поле гри для цього експеримен-
тального пинаходу докичено збро-
нищення галицького самоврядуван-
ня, яке де факто у фазі польського
періоду було виключено інструмен-
том урядових лопатів, але яке де
юре востані було самоуправним ор-
ганом та моральним і матеріальним
досвідцем галицького населення.

До часу переведення виборів і ство-
рення репрезентативної опори уря-
ду регіоналізм, покликаний до жит-
тя міністерським указом, був ще в
пеленгах. Аж з хвилею появи в со-
мі „одинової“ роти розпочалась ро-
будова регіоналізму в той опосіб,
що для нього почато творити „про-
малювальну“ версію з посівів і се-
наторів ББСУ. При тому звернено
особливу увагу на „кросів“. Спер-
шу повстала видельська група „о-
днокласна“ регіоналістів, описла во-
линська, а тепер прийшла черга на
Ох. Галичину. Саме перед двома
днями під проводом пос. Копя (по-
ложивши генер. штабу) відбулася у
Львові нарада посівів і сенаторів з
ББСУ з метою створити „Організа-
цію Безпартійного Блоку співпраці
з урядом полуднево-східних воє-
водств“. В тія нараді взяли участь
особи, що в проголошеному офіцій-
но висліді виборів стали послами і
сенаторами „Червоної Землі“ з
„одинової“ ліній та дві „одинової“
ліній, що проводять свою діяльність
як в характері посівів (проф. Ковал-
ський і ред. Гурла). Наралом „при-
суджувалася“ воєвода Борковський.
Вся увага зборища була склещена
на господарських справах поодинок-
них повітів чи округ Ох. Галичини.
У висліді наради постановлено покли-
кати до життя „Організацію Без-
партійного Блоку співпраці з уря-
дом полуднево-східних воєводств“.
Завданням цієї організації є усунути
політичні організації чи фракції з
„тихої самої (ізоляції)“, себто „о-
днокласною“ фарбою підмалювати всі
ті консервативні і „демократичні“
елементи, що найближче з урядовою
„одиною“. Метою організації: скуп-
ити в своїй лоні „найширші маси
всіх верств і всіх державотвор-
чих груп“, очевидно без огляду на
національність, віросповідання і
т. і. Всі справи в організації мають
бути вирішувані під рутом „опіль-
ного, великого державного інтересу“.
На чолі цієї регіональної організації
стоїть Голова Рада, яку творять
члени Круга, льокальними ор-
ганізаціями і місцеві комітети та
екзекутивні, секретарі і мужі довіри.

Ось і все, що ми знаємо про цю
організацію та ще й те, що на вступ-
них нарадах вона займалася госпо-
дарськими справами поодиноких о-
кругів і повітів. Організація Б.Б. є
отже організацією нациженого зго-
ри. Низи її не творили, не поклику-
вали до життя, тільки поли і балач-
ки одної людини чи гуртка людей.

А знову покликати-послі далі
розбудовують організацію згори, за-
кликаючи до неї „маси“. Демокра-
тично-виборний принцип, що грає тут
ніжкої ролі, навіть у формальному
розумінні. Ці „перешкоди“ відкида-
ють покликати всіх рані.

Водною платформою, на якій ба-
зується організація Б.Б. є платформа
господарська і то не суцільна,
тільки розпорошено-регіональна для
всіх „верств“. Отже основою цієї ор-
ганізації є господарська єдність і
соціальна гармонія всіх верств, на-
родів, організацій і т. і. Та цікаво,
що тереном організаційної діяльнос-
ти дослів і сенаторів Б.Б. є в пер-
шу чергу „кросів“: українська і бі-
лоруська територія під Польщею.
Чому саме тут організація Б.Б. на-
магається пустити глибокі коріння?

Як ствердив К. Сроковський (в
своїй брошурі: „Справа народоспо-
собна на кресах есхоніх“) „словян-
ські меншости на окраїнах угніта-
ються національно і випливають
господарсько“. Такої політики не
знає ніяка новітня держава. В те-
орії існують два принципі відноше-
ня до „чужоплемінців“: принцип лі-
беральний (що признає право кож-
ної національності до всесторонньо-
го розвитку) або принцип уніфіка-
ційний (що змагає до національно-
державної єдності безоглядно, всі-
ми засобами випливаючи „чужопле-
мінців“). В чистій формі відно-
сятих принципів не має приворожен-
ня, а особливо принцип уніфікацій-
ний, який в конковенті свого роз-
витку вимагає повного винищення
„чужоплемінців“ до фізичної лі-
квідації включно. Практичні мето-
ди національної політики новітніх
держав є міжпартійного типу лібераль-
но-уніфікаційного на основі права
компенсації. В меншій або більшій
мірі даючи повнезгоном народо-
вості політичні права, держава обмежує
їх в економічній діяльності і напаш-
ки: причиняються до економічного
добробуту „чужоплемінців“, держа-
ва приворожує обмеження в полі-
тичній діяльності. Реставрована на о-
снові права самоозначення Польща
намагалася довгі літа вивалити свій
власний опосіб поведінки з „чужо-
племінцями“, який К. Сроковський
висловив коротко виведенням віро-
реченням. Не могла це бути „чиста
уніфікація“, бо в нашому столітті

пова воєнним часом поголовне фі-
зичне винищення є немоміжне.
Не була це — очевидно — лі-
беральність ані міжпартійна ліберально-
уніфікаційного типу. Це була особ-
лива, оригінальна метода правління
яка не має ще назви, хоч відгувала-
ся під стягом „чистої уніфікації“.
Однак і ця оригінальна метода не
дала знові бажаних наслідків, а
зате створила багато труднощів вну-
трішнього і зовнішнього характеру.

Організація Б.Б. по всім призна-
кам має намір приступити до опа-
нування „словянських меншостей“
при допомозі міжпартійної уніфіка-
ційно-ліберальної політики під проводом
своїх покликаних. Підкреслюючи
господарські потреби і інтереси по-
одиноких повітів і округ намага-
ється вона опанувати українське
і білоруське населення під якоюсь
концентруючою економікою, не до-
пускаючи навіть думки про якісь
політичні уступки.

Економіка є вихідною точкою ді-
яльності регіональних організацій
Б.Б. з різними амаганням затор-
нення в свій сак українського на-
селення шляхом ступеневого заспоко-
ювання економічних потреб украї-
нського населення. Таким чином ор-
ганізація Б.Б. не лише думає при-
дати політичні інтереси украї-
нського населення, але й відсунути
вплив українських економічних у-
станов на маси. Кредитова політика
у відношенні до українських уста-
нов є цього найкращим доказом, а
економічна скрута населення тво-
рить пригоду для національ-
но-політичної діяльності „одино-
вих“ покликаних під стягом дріб-
ної економіки.

По суті нинішня регіональна ор-
ганізація Б.Б. не є нічим новим. Во-
на є тільки відновленням на ниніш-
ній організаційній платформі і під ві-
верненою стороною малі „кросо-
вої“ політичні діяльності пресла-
них „організацій народних“, які
були „безпартійною“ амацією у-
ряду Вітосів і Грабських. Тільки то-
ді все проводилося під політичними
авоніціями, а тепер під економічними.
А відомо, що економіка є лише
другою стороною малі політики і
напашки: політика є відворотною
стороною економіки. Словом: nihil no-
vi sub sole.

тяти незначайно який економічну е-
фективність роботи станції за перші два
роки її існування.

Не краще стоїть справа з електри-
чною станцією. По кошторисі мала вона кошту-
вати 6 мільйонів карбованців, а вилане
аж 9 мільйонів карб., отже перевищення
внесить 50 проц. Будова станції теж спі-
лилася на півтора року, що змусило воз-
новити додаткову турбу на старій ко-
мунікаційній станції.

Дуже важким є ще інше питання, про-
ше, не ознаючи на цю діяльність
плани систематично збувають, а саме
про споживачів електричної енергії.
Станцію будують, а підготування спо-
живачів і виланення їх ще не пророблено.
Н. пр. лова харківська електростанція ще
й досі не вилане, хто має користь
з її електричної енергії. Навіть та-
кож була, як Дніпродзестра-не мала ще твер-
дого реального плану, кому він буде
доставати адобуту ним енергії. Наралом на
цю тему ведуться лише воєнім абстракт-
ні дискусії і суперечки в радянській
пресі.

Не краще стоїть справа також з бі-
лими підприємствами. Тут дуже харак-
теристичним прикладом може служити
справа механічної константинівської гу-
ти. Ми всі знаємо, як хвалиться радян-
ський уряд механізацією своєї індуст-
рії, оповідаючи, що він будує та-
кі підприємства, рівня яких немає ні-
де навіть на буржуазному заході. Та
ось цифри зі звіту цієї самої робітничо-
селенської ісправної України. З початку
колі підняли механізацію константинів-
ської гуті, кошторис передбачав
лише півтора мільйона виланців. Тепер
вилане вже майже 10 з половиною міль-
йонів, отже досить разів більше. З цього
виходить, що кошторис був нічим пе-
реоцінений, бо інакше не могла би ві-
пастати така величезна сума переви-
трат. Зрештою, повстає питання, кому
вилані змалі такі суми на робітничі
цехи перевищит. І вилані, що гол-
авити виланити, хто вилане цій стра-
нній розтраті народнього майна, бо мільйонів
техніко-адміністративного персоналу
при умові радянської господарки не
має можливості виланити, хто у цьому
воємому виланні, і де є тепер цей вилан-
ник? Голі знайти тих людей, що скла-
дали початковий кошторис, голі знайти
тих людей, що склали проект, бо во-
ни так часто мільярдні, що їх важко знай-
ти. Нар. пра будували харківської елек-
тростанції протягом двох років чотири ра-
зи мільярдні склад уряди. Такі практики
доводять навіть комуністи до думки, що
„вилані з цього не лише особи, що сто-
ять на чолі капітального будівництва.
Ми схилили думати — виланити воєні са-
мі — що в основному вилані змалі спо-
стена, яка встановилася в нашія прак-
тиці“.

Треба відмітити ще одна момент у
практиці радянського капітального бу-
дівництва. Це розрив між технічними пер-
соналом, який проектує будівництво
яких підприємств, і тим, хто працює на
експлуатації цих підприємств. Той,
хто будує, не цікавиться тим, як пра-
цюватимуть ці підприємства. Той, хто
працює, не цікавиться, як було будова-
но підприємство, і цей розрив мусить
дуже шкідливо відбиватися на тія його
робот. Короче кажучи, висловлюю-
чи самі — комуністична господарка
не може дати собі рази з такою спеш-
кою, яку вона сама серію за спеш-
кою тут не можуть змилити ніякі змалі.

Поміттайте, що воєні змалі на гарб-
ни на моголі І. Франка треба помітати
до Центрального. Львів, Ринок ч. 10.
І. Голі, на шаленію воєні ч. 1918.

Капітальне будівництво на Радянській Україні.

Свого часу ми подавали докладні роз-
рахунки т. зв. пильного будівництва ве-
ликої індустрії на Радянській Україні.
Вказували ми тоді на воєні наслідко-
сти цих пильних, а зокрема економічно від-
носилася до того, чи при радянській си-
стемі, яка характеризується нечуваным
бюрократизмом і марнотратністю, змо-
же бути потрібний ефект.

Тепер, в числі 72 харківського „Кому-
нізму“ надішли цікавий матеріал про
те, як виглядає на Радянській Україні
практика будови воєних великих інду-
стріальних підприємств. Не так давно
народний комісаріат робітничо-селенської
ісправної пресидія три сиоруджувальні
на Україні районової електростанції, а та-
кож константинівської механізованої гуті.
З цього досліду ми наведемо такі фак-
ти.

Харківська електростанція (ЕОХАР) ві-
дан кошторису мала коштувати 10 міль-
йонів карбованців, при тому станція мала
бути змалена в кінець 1927 р. Тимчасом
вона виланена на будову цієї станції вже
22 мільйонів карбованців, отже перевище-
но

та вносить 120 проц., а станція ще й досі
не готова і не пушена в рух. Гадано,
що будова цієї станції може бути змале-
на в 1929 році, отже з запізненням на
два роки. І це тоді, коли електростан-
ція Харкова змалюється в катастро-
фічному стані, а це змусить окремим
додатково встановити для турбін на
комунікаційній станції, виланити на не 4 міль-
йони карб.

Свого часу радянська влада незначай,
но виланіла будовою електричної ра-
йонної станції в Штерні. Побачимо, що
з цього виланіло. Кошторис передбачав,
що будова цієї станції має коштувати
9 з половиною мільйонів карбованців, при-
чому не вже було ще запроєктована зар-
плати, а „мільярд“ фактично. Станція мала
розпочати свою працю на початку 1925
року. Тимчасом фактично вилане вилане
жале 14 міль. 200 тисяч карбованців, от-
же перевищення вносить 50 проц. Стан-
ція почала працювати, і то далеко не
в повний навантажувальний, а жовтні 1926
р. отже також з запізненням майже на
два роки. Крім того тут треба ще зазна-

Українські „сансаристи“

Міжачення нової української політичної партії

Львів, 8. травня 1928.

В органі міського теоретика отаманщини в захарівку „Літ. Наук. Вістнику“ вже адала ачитували ми відомості патки на потребу „свобідного виявлення національної енергії“ при допомозі української „сансарії“. Про істоту „сансарії“ ми писали не жорстко, та всеж сміємо зазначити, що вона хотіла прийняти з індій, ідентична в нас у політиці на основі інтерпретації теоретика в „Л. Н. В.“ раз в підполітичних гонимих інституту або затворничого „доту“ українського раба, в раз із жорсткістю, асептичностію або просто в перетворенням жали в „дзайло“.

Добре, — оскільки дехто — але що не має смілого з „свобідним виявленням національної енергії“, чи пав в „міжаченні нової української політичної партії“? — Отже ми, бо і „дзайло“ в українській формі і захаростежання відомо в нас під назвою „Націоналізму“ не була нічим іншим тільки проявом „міжачення“ нової партії. Ця тієї партії не тільки організувати „свобідне виявлення національної енергії“ при допомозі „сансарії“ і отаманів але й асиртувані всіх національних апарітів-отаманів в одну лаву і під нахалю одного „дзайлового“ і „дзайлотруччівного“ з ким, тогніше під назвою самого теоретика української „сансарії“. Ця така оригінальна партія вже придувала собі і назву. Кажуть, що ця назва звучить: „Українська національно-радикальна партія“. Платформа? Вона вже проголосила, хот партія ще отацочно не організована. Читайте „Сансару“ („Л. Н. В.“ кн. II і III з 1928 р.). Там при відрі про її платформу чорне на білому написало, що „свобідне виявлення національної енергії“ буде базуватися „отаманів не на платформі старо-австрійських парламентаристів під новою етикеткою, не на платформі Захарівки і інших вершинів „дзайлового“ українського етикету, і не на Бетонках, і не на нападках Кієвля, лише на платформі сєї самої етикетки. На сій платформі дозволі об'єднуватися всі, щоб вони теж не були, які прагнуть не „дзайлотворити“, лише асиртувати й асиртувати бачити свою країну“.

Ось як і „платформа“ разом із „програмою“. Це оригінальне „доростство“ хочмо сповідається минулого тижня. Притам етикету до Львова між іншим аж в залогом Париза одні із бушних „дзайлотворити“, ледякий редактор радикального тижня „Українські Вісти“ грім. Ізюм Боршак, щоб ванта у-

часта в організації тієї „національно-радикальної“ української партії на платформі „дзайло“ та „дзайло“. Отже в організації підготовки партії ванта у часті дзайло „дзайло“ де вони не були“ і тим політично не спекуляція. Радіофони в Париза і поліостатичники зі Львова, отаманів одні та другі привітали й і то беззаперечно української „сансарії“. Самозрозуміло, що ці оригінальні вкраїни нової партії на нашому терені сїд тільки „политата“ Бо коли в наших відносинах з місто для ліпшій чи комітерів, коли в місто для різних політичних москвофілів і польофілів, то чому не стало того міста ще й для залізостатичників чи „сансаристів“ і то тимбілаше, коли в політ партії в польофілів (с. „Плотази нашої політики“) а теперішні „сансаристи“ і бушні москвофілів „дзайлотворити“ і теперішні вершини аж в Париза (І. Боршак).

По наших інформаціях ці два крила (Дюков-Боршак) пемонтую вібито овожучи участь доі безпартійний залізостатичний посол переміщення землі в 22-х Зубрицьких. Щодо цього останнього, то сїд замітити, що по Львові курсують відомості і про те, немовто пос. І. ваніре вступили до соціалістично-радикальної партії. Це — як бачимо — суперечило платформі. Та ця поговорка, по наших інформаціях, не відповідає правді. Віля неї трітій, та скатати, отовіти нової партії „сансаристів“ купитися ще кільканадцять безробітних розпорощення.

За працю і хлібом.

Одне з найважливіших питань національної політики. — На шляху до впорядкування еміграції. — Деякі цифрові дані з еміграційного руху в біжучому році.

Справа еміграції під теперішню пору є одною з найважливіших проблем нашої національної політики. Страшні перенаселення, знищення зарплатів праці, зведення в нічність земельної реформи, недовдача хліба, надмір робучих рук на селі, подорожні життя та шорічні елементарні катастрофи (неврожай, пожежі) викликають живлову тягу і невідірний примус населення до еміграції. Доведена повсюдно еміграція була здебільша дикою, неупорядкованою, бо мало хто цікавився цією справою, як взагалі всіми реальними питаннями нашого життя. Аж в останніх роках повстало Товариство опіки над українськими емігрантами, яке — головю від року — розвинуло паякову діяльність щодо вироблення доцільного еміграційного плану та обхоплення еміграційної етикетки. Та еміграційне питання є так важке і складне, що розмазня його не під силу

ні то приватній громадянській організації, але й неолій державі.

Покинув еміграції здебільшого є не лише стійкою, але й неупорядкованою, так, що емігруючи мусять самі собі радити, керуючись переважно інстинктом. Шойнайменше так було доводилося. Т-во опіки над українськими емігрантами, головю заходами секретаря д-ра Н. Константиновича, розбудовує цілу сітку філій та інформаційно-організаційних станцій, щоб наші примусові емігранти дати правильні кіз.

Еміграція, як заробіткова, так і поселенча зустрічає величезні перепони внутрішнього і зовнішнього характеру. Вона не находила відповідної підтримки у відповідальних чинниках. Це торкається головю української еміграції. Заробіткову еміграцію з українських земель спрямовувано до Франції, де умови праці, життя і заробітку стоять на планетарському рівні. До тогож наших сезонних робітників навіть на французькій землі переслідує примара польонізації. Німецький заробітковий ринок, догідний і корисний, польські чинники зарезервували виключно для польських робітників. Про перепони зовнішнього характеру, як застановлення емігрантів до Зєдинених Держав та обмеження до інших американських країн хліба займало було би гозорити.

Не зважаючи на всі ті перепони хвали еміграції змагається з кожним роком, розсаджуючи всі огорожі й вали перепон і навіть забором. Усе тигне в світ за очі за працю і хлібом, ледіючи назіло, про сакетак людське життя. Свідчить про це еміграційна статистика за перший квартал 1928 року. Отже від 1. січня 1928 виїхало тільки зі Східної Галичини (про еміграційний рух з північно-українських земель не маємо даних) 3.000 осіб, в тому околу 70 проц. себ-то понад 2.000 осіб українців, до Зєдинених Держав 300 осіб (головю поляки), до Бразилії до 150 осіб (головю поляки), до Уругваю до 100 осіб, до Мехіка 3 особи (жиди), до Куби 7 осіб (жиди) і до Єгипту 7 осіб (гірники з Борислава). Жидівська еміграція до Палестини не лише припинилася, але навіть виявляє ресеміграційні тенденції.

Головним еміграційним центром українців є Канада, де вже є півмільйонна осіла еміграція. Крім запотребування чисто хліборобського елементу до осідання на фермах, Канада в цьому році потребує до 20.000 робітників, а саме 10.000 самітних до праці при будові залізниць (в тому кількості жінок) і околу 2.000 родки на хліборобські роботи.

Атракцією для поляків є Бразилія, в головю бразилійська провінція Парана, де вже існує польська осаднича еміграція. Видно, що там думас польський уряд створити більшу колонію, бо недавно одержав він в Бразилії 1 мільон гектарів

Жадайте

Французьких
ПАПЕРНИХ
ДО КУРЕННЯ

JOB

27-30

землі на польську поселенчу колонізацію. Еміграція до Аргентини не зустрічається з більшими перепонами. Однак доля емігрантів є неспеша. В січні ц. р. в порті Буенос-Айрес наїшлося кілька тисяч людей без праці і хліба, в тому до 2 тисячі робітників з Польщі.

Еміграція в європейські країни скерується головю чиню до Німеччини з лавіського воєводства анемігрувало ся го року до 3.000 осіб, головю різних робітників, але тільки зі західних, польських повітів. Німеччина потребує околу 70 тис. різних робітників з Польщі, але — не було згадано — польський уряд резервує німецький ринок праці майже виключно для населення корінної Польщі (воєводства: мелецьке, лодзьке і краківське). З лавією з минулорічною катастрофою польської чинники згодилися були допустити 2 тисячі робітників до Німеччини з повеніших теренів. Наслідки для об'єкту адіасено, не можемо поки що стаордити.

Вже цих кілька цифр докazuje, як росте еміграційний рух. В створенні умовних він буде постілою заростати і збільшуватися, бо сотні тисяч робочих рук не мають вартатів праці, а мільони рік-річно не доідають.

В інтересі оздоровлення еміграції і притуплення вістри її некорисності, в лавією спрямування її по лінії наших національно-господарських інтересів і, щоб тією важкою і складною проблемою цікавитися не лише гурток людей, організованих з Т-ві опіки над українськими емігрантами, але широкі громадські кола.

Всі українські діти до української школи! Хто минув свою рідну школу і послав дитину до чужої школи, — той зорог своєї дитини і української нації!

За океаном.

З діяльності Об'єднання.

В місяці лютім ц. р. мало Об'єднання українських національних організацій у Зауочених Державах 3.316,62 дол. приходу. З тої суми андало до краю: на Плану Школу 1.000 дол., на Інвалідів 800 дол. (по половині на допомогу і Дім Українських Інвалідів), на жертви пожежі 500 дол., на політичних вояків 100 дол., на Т-во „Прогресса“ 100 дол., на Українську Захоронку у Львові 100 дол., на краєву пресу 100 дол.

Розквіт культурно-національного життя Східної Білоруси.

(Продовження).

Сьогодні, скоро вже в 10-ліття білоруського університету, попробуйте сказати білорусинам, що їх мова непригідна для наукового життя, як не думає проф. А. Meillet що з приводу Бузюка: „Спроба гісторичної дагістаричної епохи славянської фонетики“ заложив у „Revue des études slaves“ 1927 р. кн. 3—4 ст. 27 свій протест проти безпартійного множення наукових мов“. Вольному воля. Хоч як іменитий професор Мене серед можливців, то всеж таки народ білоруський, український і всякий, навіть найменший, буде по своєму жити проти дорад навіть усіх асиртуваних поваж... як вони й зажали своїм життям при комуністичних. І природно, бо ж комуністи складають всього 1 проц. усього величезного населення ССРСР, тож не вони творять життя, лише маси, тільки народи...

Подумайте тільки, що в Вільні повстануть курси білорусознавства, а всі урядовці і торговці, щоб вони не були — поляки, жиди, антовці, росяни, стануть вчитися по білоруськи, а білоруси до антовських, бо ж по польськи не вміють. Університет, уряд, школа, косяцолі, церкви, громади — все сирізь по білоруськи! Чис не парто би ваяти такого іменитого подарунку?

Отже вертаємо до міркувань Леніна про національну справу, на основі книжки „Ліній про національну справу“ Хавкія 1925 р. Отже по

думці Леніна — „самовизначення націй є визволення зпід чужезласть, це здійснення основного суспільного права свободи, це основа визволення селянина із-під залежності од великого земле-власника-поміщика, а робітника зпід гніту експлуататора-капіталіста, бо тільки між вольними трудячими може бути справжня сильна організація для досягнення спільної вищої мети“. „Воруженчу національну підсичує здебільша буржуазно-бюрократичний уклад життя, і роздумує горстка тих, що стоїть на верхах наснази і вивиску і тонкою пліною галапасія широких народних мас...“ Отже політичний націоналізм, що прямує до визволення від вивиску чужоїда, що ослаблює міжнародню відсталість і стародумність дрібноміщанських і панських код, що є етапом до братнього співжиття усіх, до створення однієї загальнолюдської сімї трудового люду, наїшов собі речника в особі Леніна та у всіх посадовників III. Інтернаціоналу.

„Менск“ — „Вільня“ — „Львів“.

Що так воно є досить порівняти Вільню з Мінськом. І так у столиці „Беларуськае Соціалістичнае Савецькае Республікі“, а хобісь у майбутності дуже гарному і великому місті Менску, білоруське життя не повиним ключом. Університет з трьома факультетами, державна бібліотека, білоруський музей, державний театр, Інститут білоруської культури (Інбелкульт) як заповідок білоруської академії наук, державне видавництво книжок, гурток наростаючих письменників „Маладзія“, гуртки вивчення краю, безліч білоруських шкіл, білоруський уряд — все це надає Мінськові виразно білоруського характеру. І хоча дрібноміщечкова жидівська плітократія, що в Борисова, Могильова, Копіля, Слуцька нахалує в Мінськ на місце багатіїв польського і жи-

дівського панства, які вибралися за границю у Варшаву, Одесу або Москву, ніби надає середмістю російського характеру, давніше переважала тут польщина, то все таки Мінськ є дійсною „столицею білоруської республіки“. У цій республіці національні стремління жидів і поляків є окремі жидівські катедри, що весь обем науки проходять по жидівськи, щоб виробилися свої власні жидівські спеціалісти і добрі педагоги. Проти цього та проти напалу жидівської мови в університет не протестує ніхто ніколи, так само не посміаються над неупорядкованістю прості жидівські крамарі і темного гетто, ніхто не осміліться ляпнути образливої теркою увати до адресі неученої маси, бо жиди є такоюж нашою Союзу як і усі інші.

Є свої школи і катедри у поляків. І ніхто з білорусів ніколи не подумає за те, що на жидівських курсах в університеті може запанувати протидержавна — протибілоруська крамола, та принарства до всього білоруського мужицтва, та ще до того піддержує „буржуйські інстинкти“.

А погляньте тепер у Вільню, отсе саме Вільню, яке всі патріоти поляки вважають за дорогоцінну перузу корони польської, та яку вони обіцявали і антовим і білорусам берегти як зінці окула. І ось у білоруської гімназії, білоруського ока. І ось у білоруського товариства — музею і білоруського наукового товариства — немає ніяких прав, немає приміщення, немає яких середків. Говорити у Вільні польською проповідь перед іконою „коронації польської“ по білоруськи або по антовськи, це в очах і для слухів „правовірник“ поляків є обидло „мис-стату держави і її патронів небесної“.

(Продовження буде)

гуду", що являвся кробою на обори, ба-
жалою вступити в члени і негайно бра-
ти участь у виборах. Кандидати на чле-
ни не діставали третіх потрібних го-
лосів, а тоді проголосили себе «дино-
рідними узгошеними» збори і почали
вибори голови. Старі члени покинули се-
ред авантюра збори і скликають нові
збори, в яких братимуть участь
ті самі діючі члени.

— Процес проти леновської. У схід-
ній Прусії, місті Інстербургу, ведеться
цікавий процес проти леновської Ін-
тер-Гербера. Великою подією цього про-
цесу були спроба перевірки леновської
силы, обставини. Інтер-Гербера
показали на крило. Вони викликали
свій ар у голову обличчя і після двох
хвилин почали в «дрене». Ці очі прибра-
ли ставлений вид, тіло надеревило і голо-
ва впала сонно назад. Після цього Інтер-
Гербера, що тріпотів кілька міся-
ців тому у віддалі 200 км. від Інстербур-
га, а якої викрутки дої не палили. Ясно-
визначили після різних аусліх, описав
характеристичні риси власника до-
му, вкрадених предметів і обставини, а
який злодій ураз ці предмети. Все це
оголошувалося у судові. Із записаними
отамі вона написала на папері імя та
прізвище злодія, якого в даний момент
не знають. Точність усіх даних пода-
них Інтер-Гербера зробила на суді
величезна вражіння.

— Костельні дзвони і посол Путєв. На
злепа партії «Виполозів» д-р Путєв на-
вів краківський митрополит Інтер-
Гербера, що персоні жару, яка забороняє
йому входити до костела і приймати св.
Таїнств. Причиною цієї кари була зоргані-
зована ним авантюра в костелі в Хол-
мі у зв'язку із замішуванням там нових
дзвонів, жертвованих парохіянами і а-
мерик. емігрантами. Посол Путєв
вислав скарги до старостів проти місцево-
го парохі, змалюючи фальшиво всю
справу, а звинувачує в участі молоді ан-
гличан у вертаті костела діти, розбив-
аючи і доробляючи, а молоді під його
травленням вдерлися до костела підчас
богослуження а протестами «ганьба».

— Пері і вибори. Цікаво є статистика,
яку саме зробили париські «Літерату-
рні новини»: скільки між вибраними
і невибраними послами до франц. пар-
ламенту є робітників пера — письмен-
ників, журналістів, учених. Між вибра-
ними перше місце займають автори уч-
б, математики, та фізики Пепанов та
Борель, міністр Ерріо — письменник і
критик. Брак один із найкращих теле-
графістів, Франсуа-Понсе один із перших
економістів, а Пальма і Ногеро видатні
юристи. Рено Історик. Письменники:
Мотлер, Ренетур, Дабієлю, Лог. Журна-
лісти та редактори: Тессан, Ріб, Жюль,
Гітх, Лютіс, Фроссер, Франсуа Альбер,
Делбос, Жак, Помаре і в техніч. часописі
«Делери» в Тулузі, «Подігма», «Май-
Зутію», «Незалежність», «Два проми-
слових», «Вільна людина», «Воскрі-
сіння», «Відродження». 13 письменників
кандидати на посади не мало частих і
семи редакторів по допомозі їхня часо-
писна пропаганда.

— Країна 100-літніх по СРСР. Із за-
гальною числа населення 146,964,886
душ (у цьому 71,016,850 мушів і 75 міль-
982,797 жінок) а там 12,340 мушів і 17,158
жінок, що мають більше як 100 літ.

— Літак на місяць. Такий згодовув,
що відзначився 1-го тому міг бути за-
головком фантастичного роману, який
є заголовком моделі новинки. 18-го
травня на березьким аеродромі в Гро-
новіжці зробили досліди з літаком
«авторакетом» «Ракета II», побудованою
на фабриці Опель у Русселяйні, по-
шилі мотопланового астронавта. Мако
Вальтера. Ракета має робити 170 км. на
годину, а її керування, летун Рад упев-
нив, що може керує у водноповітряній
і швидкістю 300 км. на годину. Літак
має мати в собі апарат відлякування і
підом низкою ракет із вибуховими матері-
алами, які переможуть натиск повітря.
На висоті яких 15,000 км. ці матеріали
випадають і ракета повинна опадати.
Чи в ракеті можна буде вилетати
теперешню як місяць і дістати відпові-
ді — поки що не знаємо.

— Дні соборів в Аустралії. В австра-
лійським департаменті Ремієра покла-
ли дні соборів в такій екіпіровці, що
бар'єри перестали випускати худобу
на поле. Влада видала поклади до до-
ли добровільно, призначивши премію
а футб. шт. за кожного звітного дного
дого.

— Жінки курілки в Америці. В Амери-
ці жінки можа курити аросла до тих
розмірів, що міністерство фінансів буде
примусити до своїх останнім статистич-
ним бюлетені присвятити окрему главу
доширному тютюновому ринку на ра-
тунок жіночого населення в Спол. Дер-

жава». Виявилось, що за дев'ять міся-
ців доходи держ. скарбу з платку на
тютюн збільшилися ще на 20 міль. дол.
у порівнянні із минулим роком.

— Найбільший пам'ятник світа буде
країна, що має найбільше найвищих бу-
дівель — Америка. Пам'ятник Свободи,
що належить до найбільших цього
роду творів не доповнює «маленький світ».
Старовина пригадує йому піраміди, а
Париж — небу Афідя, найвищий сучас-
ний пам'ятник. Тому за два роки буде в
Америки готовий пам'ятник, який пере-
дотепер рекорди буде не пам. у світі
Джорджі в честь генерала Роберта Лі,
що займає чільне місце в історії Америки.
Пам'ятник, Лі буде тільки одною осо-
бою в групі складених із 1200 фігур! У-
весь пам'ятник буде виконаний у скелі
на площині, що знімається на 300 м. у-
верх. Щоби уявити собі розміри цього
кам'яного велетня, досить подати кілька
цифр: голова ген. Лі буде завбільшки
двох поверхів, промір його одного ока
70 см., із однієї його жмені можна би
побудувати малу мітку, а його шабля
важитиме 70 тон. Кінь, на якому сід-
тиме генерал, не може і риватися з тро-
нянським конем. Увесь пам'ятник кон-
статиме 270,000 дол. і при цьому працює
80 інженерів під проводом різьбяр Лью-
кама. На жаль, величчю цього твору
не буде відповідати пропорційно його
мистецька вартість.

Театри.

Міський великий театр:

9-го г. 7-30 веч. «Тоска» в Голієвським.
10-го г. 7-30 веч. «Подружжя Льюї».

Міський «Театр Новин»:

9-го г. 8. веч. «Леді Шін».
10-го г. 8. веч. «Панатіні».

КІНЬ.

«Аполло»: «Кішастий дріт» а Полею
Негрі.

«Лев»: «Горю резервності».
«Пані»: «Жінка чи ляхка».
«Фатанорган»: «Обожама».
«Байка»: «Жіночий батальон смерті».

3 життя наших установ.

Кружок «Рідної Школи» ім. Т. Шев-
ченка на Стрийським передмістю у
Львові.

Ширші стодни членів нашого Кружка
відбулися у повеліков 9 квітня п. р. в
салі «Академічного Дому». Не зважаючи
на те, що в цей сам день розпочалися
революції для громадян Стрийського
передмістя, на стодни прибуло 40 членів
Кружка. Завданням стодни було на-
радитися над опиненням діяльності
Кружка. Це опинення можна осягнути
м. і шляхом інкорпорування всіх укр-
аїнців Стрийського передмістя, без винятку,
в членів Кружка. Реферат на цю тему
виготовив д-р Андрій Ластовицький. По
опиненній дискусії прийнято резолюції,
запропоновані референтом. На цій під-
ставі Старшина Кружка сподівається,
що при видатній допомозі всіх громадян
Стрийського передмістя зможе вже раз
активізувати діяльність школи. Отже кожний,
хто одержав чек Кружка повинен його
виконати і якнайшорше звернути.
Старшина.

Т-во Охорони Военних Моги.

Комунікат ч. 20.

Після наших недавніх виводів ака-
дичі опержали ми в спадщині кілька ти-
сяч военних стрілецьких моги, що нині
представляють собою сумний образ ве-
ликого знехвалення. Положени хрести,
пожжені напів, розриті могили, забушені
і хабанки заросли наші воєнні пенітари
у Львові і в краю, на горах Кляч, Ма-
ківка, Лисоні і геть усюди, куди тільки
шов наш Стрілець і за краєм майбутнє
свого народу в Рідній Землі складав
своє колоде життя, залишають нас до
впорядкування цих наших дорогих на-
ціональних пам'яток.

Покликає до того «Товариство Охо-
рони Военних Моги» у Львові звертає-
ється тому до загалу нашого громадян-
ства, щоб його, сповнаючи свій обов'язок
супроти Полягали, а також негайно
фонди, потрібні для тривалої охорони
моги українських Полягалих. Звертає-
ється воно в першу чергу до загалу всіх
наших громадян і громадинок, щоб вони
попри свою обов'язкову членську запла-
ту в сумі 1 золотого на рік заклали не-
гайно більшу жертву на охорону стрі-
лецьких моги, а в дальшому звертається
воно до всіх заможливіших громадян, всіх
наших економічних установ і товариств,
кооператив і їх Союзи, Лутів і Союди,
«Український Бесік» і «Бонів», чита-
лень і філій «Прогресу», кружків, пооди-
ноких шкіл і установ «Рідної Школи»,
першочинні братів і парохіальних ур-
ядів, до поодиноких громад і т. д., щоб
вони перебрали на себе опіку над
одною чи кількома воєнними могилами.

ПОЗІРІ
Інж. архітект Лев Левинський
уп. будів. Львів, Содова ч. 3.
Виготовляють будови пансіонів, санаторій, плян, кошториси, посередництво
2036 в купів будівельних парцел — негайно покладується.

складаючи на кошти такого опікуєства
над одною могилою суму 13 золотих.

Нехай не буде нікого, хто не зложив
би на ту піль своїй жертви, нехай не
бракне ніякого товариства, що не пере-
брало опікуєства над по-найменше
одною стрілецькою могилою! Крайня
пора направити нашу небайдужість су-
проти пам'яті Полягалих і цього року, по-
ушляк нісимох літ від закінчення нашої
визвольної боротьби, приступити до
тривалої охорони українських моги.

Тому присилайте свої жертви на охо-
рону й упорядкування українських стрі-
лецьких моги! Жертви посилайте не-
гайно, щоб Товариство могло присту-
пити якнайшорше до своєї відповідаль-
ної праці не тільки у Львові, але й у
іншому краю, на адресу: «Дністер», вкл.
книж. ч. 14,000, Львів, Руська 20.

ГОЛОВНА РАДА

«Товариство Охорони Военних Моги».
Львів, вул. Руська 18/1.

Бр. Янів, н. р. Д-р Ів. Німчук, н. р.
голова. секретар.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського
Театру дир. В. Карабіневича:

Болетів:

10. V. Циганка Аза.
11. V. Біл.

12. V. Дель і міч.
13. V. Гейша.

Доліжик:

14. V. Вихрест.
15. V. Гейша.

16. V. Дель і міч.
17. V. Біл.

До Театру заангажовано дотеперішнього
директора Театру під дир. Стадника,
п. Шенка. До твору прийматимуться добрих
сценарії і тєорії. Зголошення приймає
Дирекція. 2153 3-2

Виді Т-ва «Українська Студентська
Громада» в Кракові подає отрим до ві-
дома, що дня 2. травня п. р. відбулася
на Ягеллонській університеті в Кракові
промова тов. Соляковського Яреми бга.
голози Т-ва на доктора всіх лікарських
наук. — Виді. 1-1

Виді Т-ва «Українська Студентська
Громада» в Кракові стверджує отрим,
що підписав проти п. Микола Лютин-
ського 6. голози Т-ва на Загальних Збо-
рах «Рідної Школи» у Львові дня 2. XI.
1927 р. акти, які малиб причинитися
до виключення його з членів Т-ва є без-
підставні. Неправдою є, що п. М. Лютин-
ського виключено з Української Студ.
Громади, а правдою є, що він, як абсо-
лютний фіз. наслід перестав писати на н.
бути. — За Виді: Гайдукевич Олександр
голова, Кобилян Володимир за се-
кретаря. 2159 1-1

Винак жертв на допомогу українських
політичних в'язнів за час від 1. січня
1928 р. Добродійний Комітет Українських
Економічних Установ у Львові зод. 200,
Збірка на пеналі до бл. п. Вахнянін
28, Збірка студентів 18, 3 прохали ціл-
тис п. Гаврисевичевою 129, Збірка п. Ра-
ковської 35-50, Збірка п. Гаврисевичевою
22, Додік а відітут проф. І. Боберського
4-95, За укладення вечері на від по-
силі УНДО 100, П. Шуберт а Кожинов
5, Збірка під перекладам на шукку 924-81,
Н. Н. 1 долар, Збірка п. Зайцовой 1/2-30,
Збірка п. Ірени Сивариківної 134, Додік
а відітут д-ра Д. Довгого а двоє буфе-
тів 114, Читальня «Прогрес» в Дубля-
нах 10, Українські дітята 20, о. Т. Д.
Волохатин 2 долари, Збірка через адмі-
ністрацію «Діла» 303-85, Читальня «Про-
світ» в Серафимів 10, Збірка на хрес-
тинах у п. Миколи Мартинюка в Сера-
фимів 11-60, Ефронія Мишко два рази
по 5, Збірка Ярослава і Романа Бар-
новських 232-25, Кооператива «Зоря» в
Марківках 30, Сергій Волянський 5,
Т-во «Основа» у Львові 3, Оксана Ви-
гнанець 1, Анастасія Мишко 1 долар і 2
зод., Оксана Гербач 10, Янів Свободський
10 доларів, Український Демократичний
Клуб в Нью-Йорку 10 доларів, 21 Виді
Охорони України а Вукасет 25 доларів,
Товариство «Дністер», відділ Української
Народної Помочі у Вільямстві, кони. 25
доларів, Обидва Українських Органі-
зацій у Філадельфії 400 дол., Зелка, Сте-
фан і Уляна, учениці VIII. кл. гімназії
УПТ. у Львові 30, П. пластовий куріп
у Львові 30, Іван Струтинський в Воле-
тові 5 доларів, Саужобини «Дністра»
99, Збірка п. Марії Чиж в Самборі 100,
Одла Меліш 10, Бардасівський в Пе-
ремислі 5, Збірка п. Остапа Туріва в
Тустановичах 60, Збірка п. Остапа Ра-
ковича в Тернополі 146, Збірка Д. Гера-
симовичів 30, Жертва Спілки 110 до-
ларів, Українське Національне Товари-
ство через п. Микола Кобишого в Нью-
Йорку 62 долари, Український Прогрес
Клуб в Нью-Йорку 25 доларів, Янічче
Запогогове Товариство в Нью-Йорку через
п. М. Варницьку 20 доларів. — Всім
жертводавцям склавши ширку подяку Ко-
мітет Допомоги Політичним В'язням У-
країниам. 1-1

ПОЗІРІ
Інж. Радник Марія Козаневич
Гребеня і Свободного.
Виготовляють будови пансіонів, санаторій, плян, кошториси, посередництво
2036 в купів будівельних парцел — негайно покладується.

ДРІБНІ ОГолошення

АБСОЛВЕНТ університету, вправний,
спосібний інструктор прийме лекції
на селі. За успіх ручить. Поважні реко-
мендації. Зголошення: «Абсолют», Ад-
міністрація «Діла». 2152 2-2

ЛІТНИСКО Туре, пенсіонат «Олена»
в гарній гірській околиці від 1-го
червня. Харч добрий на багачини ур-
ський, піни кияні. Купля, прогулянки,
парк, теніс, круглі. Багачі інформації:
А. Павлич. Пережиль, Писунського ч. 3
2148 2-2

РЕАЛЬНІСТЬ мурована, крита бляхою,
стайня, козівня, 2400 сажнів городу,
95 оновлених дерев, околиця Личаківської
рогачки, мізьне, ціна 3300 доларів. Про-
дасть Центральна Агенція, вул. Коопер-
ника 14. 2115 3-3

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше на-
вправлений у найбільшій годинникар-
ській роботні Івана Зельтенрайха, Львів,
пл. Марійська 5. — З прохання просимо
репарації прислати поштою. — Старо-
модні дамські годинники переробляємо
на ручні. 3 6 82-2

ПОШУКУЄТЬСЯ старої жінки яка
знавлася би кухню і сільським гас-
дівством. Зголошення устні або пись-
мений між год. 8-10 рано на адресу
Львів, вул. Янівська ч. 78 І, пов. у п. Я-
нівської. 2160 1-1

КАМЕННИЦІ районні а вілними меш-
канцями, відділ ВІЛІІ з городками у
всіх ділянках, ПАРЦЕЛІ, земські на-
стави. Продасть Центральна Агенція, Ко-
перника 14. 2158 1-1

ІНТЕЛІГЕНТНА особа, чесна, розум-
на, добре на кухні і гасдівстві, по-
шукує місця гасдівстві. Львів, Бека 16 у
п. Рогової. 2157 1-1

ПОШУКУЮ особу молодого, правдою
той, схилятичної вдачі до поможі
мені при кухні і господарстві. Першоч-
ство мають зі знаннями шиття. Зголо-
шення: Максимович, Євудів п. в місці. 2156 1-3

ІНТЕЛІГЕНТНА жінка середніх літ
і спокійної родини, пошукує місце до
заряду домог. Зголошення до Адміністра-
ції для Ярославів. 2154 1-2

ОГолошення.

За оголошення Редакції не відповідає

Спеціаліст надут літальні, серп і молот

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

1038 Переслітлення Рентгеном. 3-20

Зголошення

на

ЛІТНИСКО в ГРЕБЕНОВІ

приймає і уділяє інформації 1-4

Емілія Стернюк — Руська 3/16

НАДІНОВІШІ

ДІТОЧІ ВІЗКИ

виконує Е. КІК

Львів.

Пасаж Миколаш.

Виконує всі на-
прави і вишивки. 4-10

4-30 коштує 4

допомоги до

часу а літального

срібла у Микола

Кооперника 14

1812а) 18-13

КРИНИЦЯ пансіонат «Леснічанка»

при вул. Пулавського близько нових

заваноч, поручає сонячні комнаты а

бальконами і верандами. Першоч-
ство мають до 10 травня

п. р. Вітлінова. Львів, Звоніковича

16/1 п. Телефон 34-91 відділ Криниці

2026

ПЕРЛЬМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА

є безгладно найліпшою і найвідатнішою

фарбою до біллі, валя і малювальних пі-
лей. Відзначена на виставках в Брюсселі,

Медіюліні і Парижі золотими медалями.

1395 Скризь до набуття. 17-7

ОГолошення.

Загальні Збори Т-ва «Шкільна Поміч»

в КОЛОМІІ

відбудуться в суботу 12-го травня п. р.

в год. 4. попохуля в конференційні

сали II. державної гімназії.

За Управу:

о. І. Сатурський Юлія Ковач

1-1 голова. 2153 секретар.

Присилайте передплату!